

KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

BEGROTINGSREGELS VOOR PARLEMENTAIR GEBRUIK

NOOT VOORAF

Deze handleiding hielden we met opzet beperkt tot de meest elementaire,
voor de parlementaire praktijk dienstige begrotingsregels.
Voor een meer volledige en diepgaande analyse zij verwezen
naar de in de bibliografie vermelde werken.

Oktober 2001

WOORD VOORAF

Ieder verkozen mandataris wordt bij de aanvang van zijn mandaat onvermijdelijk geconfronteerd met een stapel nieuwe dossiers. Een daarvan is de jaarlijkse begroting die hij of zij als gemeenteraadslid, provincieraadslid of parlementslid wordt geacht goed of af te keuren.

Die taak met kennis van zaken uitvoeren is beslist geen sinecure. Vraag dat maar aan de 150 volksvertegenwoordigers die elk jaar hun weg zoeken in de stapel groene boeken (Rijksmiddelenbegroting, Algemene Uitgavenbegroting, Algemene Toelichting, Commentaar en opmerkingen van het Rekenhof) die ze in oktober toegestuurd krijgen.

Na de goedkeuring van de begroting moeten ze daarenboven ook nog controle uitoefenen op de uitvoering ervan.

De daartoe vereiste technische kennis is in de voorliggende beknopte handleiding zorgvuldig bijeengebracht.

Enkel die aspecten van het begrotingsrecht die de Kamerleden en hun medewerkers rechtstreeks aanbelangen, zijn erin opgenomen.

Twee volksvertegenwoordigsters, één van elke taalgroep, lazen de ontwerptekst na. Hun aanmerkingen werden in de definitieve tekst verwerkt.

Deze handleiding beantwoordt m.i. dan ook aan de behoeften van zowel beginnende als meer ervaren Kamerleden, die niet geschoold zijn in deze materie.

Als Kamervoorzitter hoop ik dat zij er goed gebruik zullen van maken. Het kan de kwaliteit van de parlementaire controle alleen maar ten goede komen.

Herman DE CROO
Voorzitter van de Kamer
van volksvertegenwoordigers

INHOUD

1.	Inleiding	7
2.	Waar vinden we de begrotingswetgeving ?	9
3.	Algemene beginselen	9
4.	Parlementaire begrotingsdocumenten	10
5.	De Algemene Toelichting	11
6.	Het ontwerp van Rijksmiddelenbegroting	12
6bis.	In noodgevallen: de financiewet	13
7.	Het ontwerp van Algemene Uitgavenbegroting	13
7bis.	In noodgevallen: voorlopige kredieten	17
8.	Algemene Uitgavenbegroting: soorten kredieten + aanduiding in de begrotingstabellen	17
9.	De kredieten uitgetrokken voor de dotaties	22
10.	Begrotingscontrole	24
11.	Begrotingsfondsen, terugbetalingsfondsen en toewijzingsfondsen	24
12.	In noodgevallen: het kredietoverschrijdingsproces van de Ministerraad	27
13.	In uiterste nood: schatkistvoorschotten	28
14.	De eindregeling van de begroting: de rekeningwet	29
14bis.	De door het Rekenhof opgestelde voorafbeelding van de uitslagen van de uitvoering van de begroting	29
15.	Het Rekenhof	30
16.	Varia	31
17.	Meer uitleg	33
	Beknopte bibliografie	35
	Trefwoordenregister	37

Bij het gebruik van deze handleiding is het aangewezen de meest recente parlementaire stukken betreffende de begroting in handbereik te hebben:

- het ontwerp van Rijksmiddelenbegroting voor het begrotingsjaar 2001 (DOC 50 904/001);
- het ontwerp van Algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2001 en de bijhorende verantwoording (DOC 50 905/007, 905/016 en 905/017);
- De Algemene Toelichting voor het begrotingsjaar 2001 (DOC 50 906/001);
- het verslag van de Commissie voor de Financiën en de Begroting en de adviezen van de overige vaste commissies over deze begrotingen (DOC 50 904/004 en 904/005);
- de voorafbeelding van de uitslagen van de uitvoering van de Staatsbegroting voor 2000 (DOC 50 1279/001 tot 003).

Deze Stukken zijn verkrijgbaar bij
het archief van de Kamer van Volksvertegenwoordigers (tel. 02/549.81.46)

1. Inleiding

De begrotingsregels horen thuis in het publiek recht. De wetgever legt ze aan de overheid op teneinde een zuinige en transparante aanwending van het belastinggeld te waarborgen.

Slechts een beperkt gedeelte van die regels belangt de Kamerleden en hun medewerkers rechtstreeks aan. Wat volgt is een bescheiden poging om alvast deze regels op een klare, bevattelijke wijze uiteen te zetten.

Eerst geven we een overzicht van de algemene beginselen, zoals ze in de Grondwet en de wetten zijn vervat. Vervolgens besteden we aandacht aan de parlementaire begrotingsdocumenten (Algemene Toelichting, Rijksmiddelenbegroting, Algemene Uitgavenbegroting, beleidsnota's, aanpassingsbladen) en aan de manier waarop zij door de Kamer van volksvertegenwoordigers worden onderzocht.

Samengevat komt het hierop neer:

De regering legt twee wetsontwerpen (één voor de ontvangsten en één voor de uitgaven) ter goedkeuring voor aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers. De begrotingsdocumenten moeten uiterlijk op 31 oktober (van het vorige jaar) aan de Kamerleden worden rondgedeeld. De ministers moeten daarenboven uiterlijk op 10 oktober hun beleidsnota's aan de Kamerleden bezorgen. Deze informatiedocumenten worden niet in stemming gebracht.

De Kamerleden moeten zich ten laatste op 31 december (van het jaar dat aan het begrotingsjaar voorafgaat) over de beide wetsontwerpen (ontvangsten- en uitgavenbegroting) uitspreken. Aan deze einddatum is evenwel geen enkele sanctie verbonden, maar de goedkeuring van de begroting is natuurlijk wel vereist voor de invordering van de belastingen, de uitgifte van leningen of het verrichten van uitgaven.

De ontvangstenbegroting (Rijksmiddelenbegroting) wordt enkel besproken in de Commissie voor de Financiën en de Begroting, in aanwezigheid van de ministers van Financiën en Begroting. De uitgavenbegroting (Algemene Uitgavenbegroting) wordt, samen met de beleidsnota's, in elke vaste commissie besproken met de bevoegde minister. Daarover wordt dan vervolgens verslag uitgebracht aan de Commissie voor de Financiën en de Begroting.

Tenslotte wordt na de eindstemming in de commissie voor de Financiën en de Begroting over beide begrotingen een bespreking gehouden in de plenaire vergadering. Er kunnen telkens amendementen worden ingediend.

In de handleiding pogen we tevens de diverse soorten kredieten (gesplitste en niet-gesplitste kredieten, vastleggings- en ordonnanceringskredieten, in begrotingsfondsen opgenomen variabele kredieten) te definiëren.

We staan even stil bij de specifieke procedure in verband met de dotaties (werkingskredieten van het vorstenhuis, het parlement, het Arbitragehof e.a.).

Ook de procedures voor noodgevallen (financiewet, voorlopige kredieten, door de Ministerraad verleende machtigingen om uitgaven te verrichten, schatkistvoorschotten) worden nader bekeken. Een volgend deel is gewijd aan de eindregeling van de begroting (de goedkeuring, door de Kamer van volksvertegenwoordigers, van de eindresultaten van de begroting van het voorbije jaar, de werkelijke ontvangsten en uitgaven dus).

Vervolgens gaan we nader in op de rol van het Rekenhof als hulporgaan van de Kamer van volksvertegenwoordigers bij de controle op de uitvoering van de begroting en op de diverse documenten die het in dit verband aan de Kamer bezorgt.

Volledigheidshalve lichten we ten slotte ook kort de rol toe van een aantal andere controleorganen die tot de uitvoerende macht behoren.

Twee Kamerleden, met name mevrouw Marie-Thérèse Coenen en mevrouw Kristien Grauwels, waren zo vriendelijk onze ontwerptekst na te lezen.

Ingevolge hun opmerkingen werd de inleiding uitgebreid met een overzicht en een tijdschema van de begrotingstaken van zowel de ministers als de Kamerleden. We hebben ook meer aandacht besteed aan de beleidsnota's en aan de verantwoording van de Algemene uitgavenbegroting.

In samenspraak met de drukkerij van de Kamer werd de grafische voorstelling van de begrotingstabel verbeterd.

In bepaalde hoofdstukken werden concrete voorbeelden ingelast en het geheel werd aangevuld met een (weliswaar beperkt) trefwoordenregister.

2. Waar vinden we de begrotingswetgeving?

- 2.1. In de Grondwet – afgekort GW - (Titel V – de financiën, artikelen 170 tot 181).
- 2.2. In de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof, als gewijzigd door de wetten van 4 april 1995 en 10 maart 1998.
- 2.3. In de organieke wet van 27 december 1990 houdende oprichting van begrotingsfondsen, als gewijzigd door de wet van 24 december 1993.
- 2.4. In de wet van 15 maart 1991 houdende hervorming van de algemene Rijkscomptabiliteit en van de provinciale comptabiliteit.
- 2.5. In de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit (koninklijk besluit van 17 juli 1991), als gewijzigd door de wet van 3 april 1995 en de wet van 19 juli 1996.

3. Algemene beginselen

- 3.1. **Eenjarigheid** (*de begroting is slechts één jaar geldig*)
Ieder jaar keurt de Kamer van volksvertegenwoordigers de begroting goed (artikel 174, eerste lid G.W.)
Over de belastingen ten behoeve van de Staat wordt jaarlijks gestemd. De regels die ze invoeren gelden slechts voor één jaar tenzij ze worden vernieuwd (artikel 171 G.W.).
De ontvangsten en uitgaven van de diensten van algemeen bestuur van de Staat voor elk begrotingsjaar worden vastgesteld en toegestaan bij jaarlijkse wetten.
Het begrotingsjaar valt samen met het kalenderjaar (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, artikel 2).
- 3.2. **Specialiteit** (*iedere uitgave stemt overeen met een specifieke begrotingspost*)
Het Rekenhof waakt erover dat geen artikel van **de uitgaven**¹ der begroting wordt overschreden en dat geen overschrijving (= transfer tussen begrotingsartikelen) plaats heeft (artikel 180 G.W.)
De ministers mogen geen enkele uitgave aangaan boven de voor ieder van haar/hem geopende kredieten (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, artikel 28, eerste lid).
De Kamer van volksvertegenwoordigers bepaalt hoeveel krediet er op elke begrotingspost (= programma) mag worden ingeschreven.
- 3.3. **A. Algemeenheid** (= *universaliteit: de begroting moet alle ontvangsten en alle uitgaven bevatten*)
Alle staatsontvangsten en uitgaven moeten op de begroting en in de rekeningen worden gebracht (artikel 174, tweede lid G.W.).
Ze (= de ministers) mogen het bedrag van de kredieten, bestemd voor de uitgaven van hun onderscheiden diensten niet verhogen door bijzondere inkomsten (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, artikel 28, tweede lid).

B. Niet-affectatie van de ontvangsten (*alle ontvangsten dienen voor alle uitgaven*)
De gezamenlijke ontvangsten zijn bestemd voor de gezamenlijke uitgaven (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, artikel 3).

C. Kaseenheid (*alle ontvangsten moeten in de Schatkist worden gestort*)
Elke ontvangst van geldbedragen in de openbare kassen, tot welke dienst die geldbedragen ook mogen behoren, geschiedt voor rekening van het ministerie van

¹ Deze regel geldt immers niet voor de ontvangsten, waarvoor de in de Rijksmiddelenbegroting opgenomen bedragen loutere ramingen zijn.

Financiën, dat de totaalbedragen centraliseert in de boeken en de comptabiliteit van de algemene thesaurie (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, artikel 43).

3.4. **Openbaarheid** (*iedereen kan de begroting inkijken*)

In België komt de begroting tot stand **in de vorm van een wet**. De regering dient hiertoe jaarlijks twee wetsontwerpen (één voor de ontvangsten en één voor de uitgaven) in bij de Kamer van volksvertegenwoordigers. Zij worden in openbare vergadering (zowel in commissie als in plenum) besproken en in stemming gebracht. Zodra zij worden aangenomen, worden zij achteraf in het *Belgisch Staatsblad* bekend gemaakt.

Dit geldt ook voor de rekeningen (het eindresultaat van de begroting – zie *infra* punt 14).

- 3.5. De begrotingswetgeving bevat heel wat *afwijkingen* van deze algemene principes. Ook in de begrotingsontwerpen zijn vaak bijzondere bepalingen (**begrotingsruiters** - zie *infra*, punt 16.5) opgenomen die aan een bepaalde minister de toestemming verlenen om van één of meer van die beginselen af te wijken. Laatstgenoemde machtigingen zijn dan echter slechts voor één jaar geldig. Tijdens het daaropvolgende begrotingsjaar moet de betrokken minister hiervoor opnieuw de toestemming van de Kamer van volksvertegenwoordigers vragen en verkrijgen.

4. **Parlementaire begrotingsdocumenten**

- 4.1. Elk jaar worden de ontwerpen van **de Rijksmiddelenbegroting** (= ontvangstenbegroting) en van de **Algemene Uitgavenbegroting**, samen met een **Algemene Toelichting** bij de genoemde ontwerpen, gedrukt ² door toedoen van de minister die de Begroting onder haar/zijn bevoegdheid heeft.

Deze ontwerpen van begroting worden, met de Algemene Toelichting, ingediend bij de Kamer van volksvertegenwoordigers, en uiterlijk op 31 oktober van het jaar dat het begrotingsjaar voorafgaat (jaar x-1) aan haar leden uitgedeeld (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, artikel 9, zoals gewijzigd door de wet van 19 juli 1996).

- 4.2. De parlementaire begrotingsdocumenten bestaan uit vijf boekdelen met groene kaft, te weten:

- 1) het ontwerp van Rijksmiddelenbegroting;
- 2) het ontwerp van Algemene Uitgavenbegroting;
- 3) en 4) de verantwoording van de Algemene Uitgavenbegroting (= 2 groene boekdelen – een derde boekdeel met witte kaft, namelijk de globale verantwoording, verschijnt pas vele maanden later);
- 5) de Algemene Toelichting bij de begrotingen van ontvangsten en uitgaven.

² In werkelijkheid worden de begrotingsdocumenten gedrukt door de Kamer van volksvertegenwoordigers, nadat ze eerst door het kabinet en de administratie van Begroting persklaar werden gemaakt.

- 4.3. Samen met deze vijf (door de regering ingediende) documenten ontvangen alle Kamerleden bij het begin van de bespreking in commissie **de commentaar en opmerkingen van het Rekenhof**, een lijvige brochure met kritische bemerkingen (gegroepeerd per ministerieel departement) over de ingediende begrotingsontwerpen (zie ook *infra* punt 15.5).
- 4.4. Daarnaast zijn er ook nog de door de regering overgezonden **beleidsnota's**. Iedere minister moet uiterlijk op 10 oktober van het jaar dat aan het begrotingsjaar voorafgaat een nota aan de Kamer van volksvertegenwoordigers verzenden, waarin de doelstellingen, de budgettaire heroriënteringen, de in te zetten middelen en het tijdschema voor de tenuitvoerlegging worden uiteengezet. Ook deze nota's worden als parlementaire stukken gedrukt en rondgedeeld. Volgens artikel 79, derde lid, van het Kamerreglement gelden zij mede als uitgangspunt voor de bespreking van de programma's van de Algemene Uitgavenbegroting. Zij worden bij voorkeur samen met de verantwoording van de desbetreffende sectie van de Algemene Uitgavenbegroting (zie *infra*, punt 7.3.) bekeken.
- 4.5. De commentaar en de opmerkingen van het Rekenhof worden achteraf integraal opgenomen in **het verslag van de commissie voor de Financiën en de Begroting** over de voorliggende begrotingsontwerpen. Daardoor kunnen de Kamerleden nagaan of de regering al dan niet gevolg heeft gegeven aan de opmerkingen van het Rekenhof over vorige begrotingen. Ze hoeven daartoe enkel het commissieverslag over de vorige begroting weer op te diepen.

5. De Algemene Toelichting³

- 5.1. Dit zeer interessante **informatiedocument over ontvangsten en uitgaven** wordt, zoals gezegd (zie *supra*, punt 4.1.) door de minister van Begroting samen met de ontwerpen van Rijksmiddelenbegroting en Algemene Uitgavenbegroting uiterlijk op 31 oktober (x-1) bij de Kamer van volksvertegenwoordigers ingediend.
Dit document wordt niet in stemming gebracht.
- 5.2. Het wordt opgesteld door ambtenaren van het ministerie van Financiën. De erin verwerkte bijdragen zijn afkomstig van de studiediensten van de ministeries van Financiën, Economische Zaken en Sociale Zaken, van de Diensten van de eerste minister en van verscheidene ministeriële kabinetten.
- 5.3. Overeenkomstig artikel 10 van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit bevat het inzonderheid:
1° de ontleding en de synthese van de begrotingen;
2° een economisch verslag;
3° een financieel verslag;
4° een meerjarenraming.
5° (met ingang van de begroting 2002) een Zilvernota, waarin de regering haar beleid met betrekking tot de vergrijzing uiteenzet.
Naast de algemene begrotingstabel (bij het begin van het document) zijn vooral het glossarium en de lijst van de gebruikte afkortingen zeer nuttig.

³ De benaming "Algemene Toelichting" is een overblijfsel van de toestand vóór de begrotingshervorming van 1989, toen er naast één ontvangstenbegroting (de Rijksmiddelenbegroting) een vijftiental departementale uitgavenbegrotingen beurtelings bij de Kamer en de Senaat als afzonderlijke stukken werden ingediend.

6. Het ontwerp van Rijksmiddelenbegroting

- 6.1. Dit wetsontwerp moet uiterlijk op 31 oktober van het jaar dat aan het begrotingsjaar voorafgaat (= jaar x-1) bij de Kamer van volksvertegenwoordigers worden ingediend. Het bevat een gedetailleerde **raming** van alle fiscale en niet- fiscale **ontvangsten** die de regering tijdens het begrotingsjaar (= jaar x) wil innen.
- 6.2. De per artikel vermelde bedragen aan ontvangsten zijn, zoals gezegd, **loutere ramingen**. Wanneer de werkelijke ontvangsten hoger of lager uitvallen hoeft de regering daarvoor, op de keper beschouwd, geen wetsontwerp tot aanpassing van de Rijksmiddelenbegroting in te dienen. Artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit voorziet echter wel in de mogelijkheid om zulks te doen, (voor de uitgaven is dit daarentegen wel verplicht – cfr *infra* punt 7.2).
- 6.3. Het ontwerp van Rijksmiddelenbegroting beslaat slechts één boekdeel van de vijf bovengenoemde parlementaire documenten.
Het bestaat uit:
- a) het wetsontwerp;
 - b) de tabellen met de ontvangsten, onderverdeeld in fiscale en niet-fiscale ontvangsten, lopende en kapitaalontvangsten, opbrengsten van leningen;
 - c) een vergelijkende tabel en een uitgewerkte staat van de ontvangsten van de laatste begrotingsjaren;
 - d) een toelichtende staat;
 - e) een overzicht van de verrichtingen van het Bestuur van Domeinen (ministerie van Financiën).
- 6.4. Bij het ontwerp van Rijksmiddelenbegroting wordt **een inventaris van alle fiscale uitgaven** (vrijstellingen, aftrekken en verminderingen van belasting) gevoegd (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, art. 11, tweede lid)⁴.
- 6.5. Het onderzoek van dit begrotingsontwerp gebeurt eerst in **de commissie voor de Financiën en de Begroting** en vervolgens in de plenaire vergadering van de Kamer van volksvertegenwoordigers. Het kan in beide stadia van de bespreking worden geamendeerd.
- 6.6. Er wordt alleen gestemd over (de artikelen en het geheel van) het wetsontwerp. De stemming over de artikelen 2 en 3 van het wetsontwerp geldt meteen ook voor de tabellen van de ontvangsten (zie *supra* punt 6.3. b) waarnaar deze artikelen verwijzen. **Amendementen** tot wijziging van de in deze tabellen opgenomen bedragen hebben **hooguit een symbolische betekenis**, aangezien het zoals gezegd om loutere ramingen gaat.
- 6.7. Het **belang van de Rijksmiddelenbegroting ligt vooral in twee artikelen** van het wetsontwerp, waarin respectievelijk **de machtiging om belastingen te heffen en de machtiging om het (eventuele) tekort door leningen te dekken** worden omschreven.

De formulering van het eerste artikel luidt traditioneel als volgt:

«De op 31 december van het jaar (x-1) bestaande directe en indirecte belastingen, in hoofdsom en opdecimen ten behoeve van de Staat, worden tijdens het jaar (x) ingevorderd volgens de wetten, besluiten en tarieven waarbij de zetting en invordering

⁴ In de praktijk wordt deze inventaris ruim één maand na de indiening van de Rijksmiddelenbegroting bij de Kamer neergelegd (bijvoorbeeld DOC 50 0197/005 van 21 december 1999)

ervan worden geregeld, met inbegrip van de wetten, besluiten en tarieven die slechts een tijdelijk of voorlopig karakter hebben.».

Conform artikel 171 van de Grondwet (zie *supra*, punt 3.1.) houdt dit artikel de jaarlijkse machtiging in die de regering van de Kamer van volksvertegenwoordigers moet verkrijgen om in het komende begrotingsjaar (met toepassing van de vigerende fiscale wetgeving) belastingen te kunnen invorderen.

Wanneer de Kamer van volksvertegenwoordigers dit artikel van de begrotingswet zou verwerpen of na amendering weglaten **kan de regering gedurende het begrotingsjaar geen belastingen innen**.

Het tweede belangrijke artikel van de Rijksmiddelenbegroting houdt de machtiging in voor de Koning om onder andere openbare leningen uit te geven teneinde het (eventuele) tekort van de ontvangsten in verhouding tot de uitgaven te dekken.

Ook de verwerping of weglating (bij amendement) van dit artikel **kan de regering zware problemen bezorgen**.

- 6.8. Uiterlijk op 31 december van het jaar dat aan het begrotingsjaar voorafgaat (jaar x-1) keurt de Kamer van volksvertegenwoordigers de Rijksmiddelenbegroting goed. Overeenkomstig artikel 74, 3°, van de Grondwet wordt zij **niet** aan de Senaat ter goedkeuring voorgelegd.

6bis. In noodgevallen: de financiewet

- 6bis.1. Wanneer de Rijksmiddelenbegroting **niet of niet tijdig** (d.w.z. uiterlijk op 31 december x-1) wordt goedgekeurd, dient de (ontslagnemende of pas beëdigde) regering bij de Kamer van volksvertegenwoordigers een ontwerp van financiewet in.⁵

Naast een eerste schijf voorlopige kredieten voor de uitgaven (zie verder punt 7bis) bevat dergelijk wetsontwerp precies **de twee bovenvermelde belangrijke wetsartikelen van de Rijksmiddelenbegroting (fiscale machtiging en leningsmachtiging)**.

- 6bis.2. De meest recente financiewet dateert van 21 oktober 1991 en werd gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 15 november 1991 (Stukken Kamer nrs 1780/1 tot 4 – 91/92).

7. Het ontwerp van Algemene Uitgavenbegroting

- 7.1. Ook dit wetsontwerp moet uiterlijk op 31 oktober van het jaar dat aan het begrotingsjaar voorafgaat (jaar x-1) bij de Kamer van volksvertegenwoordigers worden ingediend. Het bevat een gedetailleerde **raming en machtiging** per programma van alle **uitgaven** die de regering tijdens het begrotingsjaar (jaar x) wil verrichten. (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, artikelen 9 en 12).

- 7.2. De per programma vermelde bedragen zijn **limitatief**. Indien deze kredieten niet voldoende blijken, moet de regering van de Kamer toestemming krijgen om voor het desbetreffende programma **bijkredieten** uit te trekken. Dit gebeurt door de goedkeuring van een aanpassingsblad.

Het beginsel van de **specialiteit van de begroting** (zie *supra*, punt 3.2.) verbiedt haar immers om zonder meer kredieten van het ene naar het andere programma over te hevelen.

⁵ Tijdens de begrotingshervorming van 1989 heeft de Wetgever – wellicht bij vergetelheid – geen omschrijving van het begrip “financiewet” in de wetgeving op de Rijkscomptabiliteit opgenomen. Dat gebeurde daarentegen wel voor het begrip “voorlopige kredieten” (zie *infra* punt 7bis).

- 7.3. Zoals gezegd (zie *supra*, punt 4.2.) beslaat het ontwerp van Algemene Uitgavenbegroting in totaal drie boekdelen (= drie parlementaire documenten), met name:

DOCUMENT 1 – DE EIGENLIJKE BEGROTING, die bestaat uit:

- a) een algemene inleiding;
- b) de verantwoording van de wetsartikelen;
- c) het eigenlijke wetsontwerp;
- d) de krediettabellen (dotaties, departementale begrotingen, terugbetalings- en toewijzingsfondsen, begrotingen van de Staatsdiensten met afzonderlijk beheer, begrotingen van Staatsbedrijven en van instellingen van openbaar nut).

Alleen het eigenlijke wetsontwerp wordt in stemming gebracht. Door de goedkeuring van de artikelen 1-01-2 , 3-01-1 , 4-01-1 en 5-01-1 van dit wetsontwerp worden ook de desbetreffende krediettabellen mee goedgekeurd.

DOCUMENTEN 2 EN 3 – DE VERANTWOORDING VAN DE BEGROTINGS-KREDIETEN – zijn **louter informatief**.

Zij bevatten per sectie van de Algemene uitgavenbegroting bijkomende uitleg over de voor elk programma uitgetrokken kredietbedragen en bieden daarenboven ook een meerjarenperspectief.

Zij worden niet in stemming gebracht.

Het Rekenhof heeft in het verleden in zijn commentaar bij de begrotingsontwerpen meermaals (terecht) gewezen op het al te summiere karakter van de verantwoording van bepaalde kredieten. Niettemin biedt deze verantwoording de Kamerleden de kans na te gaan of voor de door de minister in haar of zijn **beleidsnota** (cf *supra*, punt 4.4) aangekondigde initiatieven wel de vereiste kredieten in de begroting zijn ingeschreven.

- 7.4. In tegenstelling tot de Rijksmiddelenbegroting wordt het ontwerp van Algemene Uitgavenbegroting niet enkel in de commissie voor de Financiën en de Begroting besproken.

De (overige) vaste commissies brengen immers aan de commissie voor de Financiën en de Begroting verslag uit over de hen aanbelangende wetsartikelen en programma's.^{6 7} Zo brengt bijvoorbeeld de commissie voor de Justitie **advies** uit over de wetsartikelen en programma's van sectie 12 – ministerie van Justitie.

- 7.5. Als gevolg van die in het Kamerreglement (art. 75. 1, tweede lid) bepaalde adviesprocedure krijgt ieder Kamerlid **driemaal** de kans om dit begrotingsontwerp te **amenderen**:

- a) in de bevoegde vaste commissie die over ieder voorstel van amendement een advies uitbrengt;
- b) in de commissie voor de Financiën en de Begroting, waar ieder amendement - **ongeacht het positief of negatief advies van de bevoegde vaste commissie** - in stemming wordt gebracht;
- c) in de plenaire vergadering, waar naast nieuwe amendementen, ook de in commissie verworpen amendementen opnieuw kunnen worden ingediend.

⁶ Dit geldt niet voor de secties 1-Dotaties, 18-Financiën, 51-Rijksschuld en 52-Financiering van de Europese Unie, die door de commissie voor de Financiën en de Begroting zelf worden onderzocht. Deze commissie geeft uiteraard geen advies aan zichzelf.

⁷ Luidens de tekst van artikel 75, punt 1, tweede lid, van het Kamerreglement slaat het advies van de overige vaste commissies alleen op de begrotingsprogramma's. De wetsartikelen verlenen echter aan de betrokken ministers faciliteiten bij de uitvoering van deze begrotingsprogramma's. Het lijkt ons dan ook logisch dat de bevoegde commissies ook hierover advies zouden kunnen uitbrengen.

- 7.6. Vóór de aanvang van de artikelsgewijze bespreking in de commissie voor de Financiën en de Begroting hoort deze commissie **de rapporteurs van de adviescommissies**. Tijdens deze vergadering kan aan de rapporteurs, in aanwezigheid van de minister van Begroting, bijkomende toelichting over de werkzaamheden van de adviescommissies worden gevraagd.
Vóór de eindstemming over de Algemene Uitgavenbegroting neemt de commissie voor de Financiën en de Begroting aldus kennis van de (gunstige of ongunstige) adviezen van de overige vaste commissies over de onderscheiden secties van de begroting en over de daarbij ingediende amendementen.
- 7.7. Overeenkomstig artikel 74,3°, van de Grondwet wordt ook het ontwerp van Algemene Uitgavenbegroting niet ter goedkeuring aan de Senaat voorgelegd. De Senaat keurt alleen zijn eigen kredieten goed binnen de begroting van de dotaties (zie *infra*, punt 9.4).
- 7.8. In de tabellen van de Algemene Uitgavenbegroting worden de begrotingsartikelen voorgesteld door een reeks cijfers, zoals bijvoorbeeld:

<i>budget</i>	<i>afdeling</i>	<i>programma</i>	<i>activiteit</i>	<i>basisallocatie</i>
12	51	0	1	11.03
18	40	0	2	12.07
26	52	3	2	42.07

(GROND)WETTELIJKE SPECIALITEIT (= per programma)

- 7.9. Er zijn twee soorten programma's:
1° BESTAANSMIDDELENPROGRAMMA'S
Deze programma's zijn bedoeld voor het dekken van de werkingskosten van de administratie en van de ministeriële kabinetten. Ze zijn gemakkelijk herkenbaar (5° cijfer = 0).

1^e voorbeeld: 12 51 0 1 11.03

begroting nr. 12 = ministerie van Justitie
organisatieafdeling nr. 51 = directoraat-generaal van de strafinrichtingen
0 = bestaansmiddelenprogramma
1 = personeelsuitgaven
11.03 = basisallocatie : bezoldigingen en allerhande toelagen (= tegemoetkomingen) van (= voor) het vast en stagedoend statutair personeel.

2^e voorbeeld: 18 40 0 2 12.07

begroting nr. 18 = ministerie van Financiën
organisatieafdeling nr. 40 = Algemeen secretariaat
0 = bestaansmiddelenprogramma
2 = werkingskosten
12.07 = basisallocatie: uitgaven voor uitzonderlijke aankopen van niet-duurzame goederen en van diensten.

2° ACTIVITEITENPROGRAMMA'S

Dit zijn alle andere programma's (het 5^e cijfer = elk ander cijfer dan nul)

Een voorbeeld: 26 52 3 2 42.07

begroting nr. 26 = ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu
organisatieafdeling nr. 52 = bestuur van de Sociale Zekerheid

3 = activiteitenprogramma (*in casu*: sociale zekerheid van de werknemers)

2 = Interprofessioneel akkoord (= centraal akkoord) 1999-2000

42.07 = basisallocatie: tegemoetkoming door de Staat met het oog op de uitvoering van het interprofessioneel akkoord (centraal akkoord) 1999-2000.

- 7.10. De nummering van de **basisallocaties** is gebaseerd op de economische classificatie van de ontvangsten en uitgaven. Deze is bepaald in het Europese Stelsel van nationale en regionale rekeningen (ESR95).

Het eerste cijfer geeft de economische aard van de verrichting weer:

- 1 tot en met 4: lopende verrichtingen
- 5 tot en met 8: kapitaalverrichtingen
- 9: rijksschulddelging
- 0 : economisch niet-verdeelde ontvangsten en uitgaven

Het tweede cijfer geeft aan of het om een ontvangst dan wel om een uitgave gaat:

- 1 tot en met 5: uitgaven
- 6 tot en met 9: ontvangsten
- 0 : niet-verdeelde posten.

Het derde en het vierde cijfer (na het punt) geven de volgorde van de basisallocaties aan.

- 7.11. In de tabellen van de Algemene Uitgavenbegroting komen ook toelagen voor (bijvoorbeeld: art. 11 61 1 4 33.14 – Toelage aan de Filharmonische Vereniging van Brussel). Wanneer het verlenen van die toelage niet wettelijk (= in een organieke wet) is onderbouwd (d.w.z. indien er geen wet tot organisatie van de Filharmonische Vereniging van Brussel bestaat, die bepaalt onder welke voorwaarden de Staat jaarlijks een toelage (subsidie) aan deze instelling verleent) dan noemt men zo'n subsidie een **facultatieve toelage**. Een soortgelijke toelage kan alleen worden verleend indien de wetgever hiervoor jaarlijks de toestemming verleent via de goedkeuring van een (onderdeel van een) artikel in het **wetsontwerp** houdende de Algemene Uitgavenbegroting (*in casu*: artikel 2-11-3) (cf. artikel 12, derde lid van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit). Een loutere inschrijving in de krediettabel is dus niet genoeg.

- 7.12. **Binnen de perken van elk programma** van de begroting van zijn departement (zie *supra* punt 7.2. – een wijziging die de perken van het begrotingsprogramma te buiten gaat vergt de goedkeuring van de Kamer van volksvertegenwoordigers) kan ieder minister in de loop van het begrotingsjaar en met de instemming van de minister van Begroting de kredieten **herverdelen** over de basisallocaties (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, artikel 15).

Dergelijke herverdelingen worden door de minister van Begroting aan de Kamer van volksvertegenwoordigers en aan het Rekenhof **medegedeeld**. Deze mededelingen

liggen ter inzage op het secretariaat van de commissie voor de Financiën en de Begroting.

Het Rekenhof kan over deze herverdelingen **opmerkingen** maken, die het aan de Kamer van volksvertegenwoordigers mededeelt (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, artikel 16).

7bis. In noodgevallen: voorlopige kredieten

7bis.1. Wanneer de Algemene Uitgavenbegroting **niet of niet tijdig** (d.w.z. niet uiterlijk op 31 december x-1) wordt goedgekeurd, dient de (ontslagnemende of pas beëdigde) regering bij de Kamer van volksvertegenwoordigers een wetsontwerp tot opening van voorlopige kredieten in (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, artikelen 24 tot 27)

Dreigt ook de Rijksmiddelenbegroting niet tijdig te worden goedgekeurd dan worden deze voorlopige kredieten ingeschreven in een ontwerp van financiewet (zie *supra*, punt 6bis). ⁸

7bis.2. Voorlopige kredieten (ook wel «voorlopige twaalfden» genoemd) worden toegestaan per schijf van één tot vier maanden.

De toegekende kredieten zijn de totaalbedragen per afdeling en per soort kredieten: gesplitste, niet-gesplitste en variabele kredieten (zie *infra* punt 8.2).

Ze worden berekend op grond van de overeenkomstige kredieten in de laatste goedgekeurde Algemene Uitgavenbegroting. De uitgaven mogen niet hoger liggen dan de bedragen van de kredieten per programma van de laatst goedgekeurde begroting, en dit in verhouding tot de termijn waarop de voorlopige kredieten betrekking hebben (één twaalfde per maand).

De filosofie van het stelsel van de voorlopige kredieten is dat de regering terugkeert naar de laatste begroting die door de Kamer van volksvertegenwoordigers wel werd goedgekeurd.

7bis.3. Voorlopige kredieten mogen bijgevolg **niet** worden aangewend **voor nieuwe uitgaven** (= uitgaven die niet voorkwamen in de laatste door de Kamer van volksvertegenwoordigers goedgekeurde Algemene Uitgavenbegroting). De wetgever kan evenwel, in een artikel van de wet tot opening van voorlopige kredieten, toestemming verlenen tot het verrichten van door hem aangewezen nieuwe uitgaven ten belope van een door hem bepaald bedrag.

Nieuwe uitgaven kunnen onder het stelsel van de voorlopige kredieten ook gebeuren via beslissingen van de Ministerraad, die aan strenge voorwaarden zijn onderworpen (zie *infra*, punt 12 – het kredietoverschrijdingsrecht van de Ministerraad)

8. Algemene Uitgavenbegroting: soorten kredieten + aanduiding in de begrotingstabellen

8.1. Het onderscheid tussen de diverse soorten kredieten is nauw verbonden met de wijze waarop de uitgaven ten laste van de Staatsbegroting in ons land gebeuren. Zij geschieden **in vier fasen**:

⁸ In de hypothese waarbij de Algemene Uitgavenbegroting wel en de Rijksmiddelenbegroting niet bij stemming door de Kamer van volksvertegenwoordigers wordt goedgekeurd is gewoonweg niet voorzien. De wetgever gaat er immers van uit dat de Rijksmiddelenbegroting steeds vóór de Algemene Uitgavenbegroting in stemming wordt gebracht. Wanneer de regering in de Kamer van volksvertegenwoordigers geen meerderheid vindt om de Rijksmiddelenbegroting goed te keuren, lijkt het bijzonder onwaarschijnlijk dat zij die wel zou vinden voor de goedkeuring van het ontwerp van Algemene Uitgavenbegroting. Een regering die van het parlement geen ontvangsten mag innen kan bezwaarlijk worden gemachtigd om uitgaven te verrichten!

1. de vastlegging

De bevoegde minister onderschrijft een verbintenis ten laste van de Staat. Zij of hij sluit een contract met een derde waardoor de Staat zich verbindt tot het betalen van een geldsom in ruil voor de levering door die derde van één of meer prestaties of goederen.

2. de vereffening

De derde die de contractueel afgesproken prestaties of goederen heeft geleverd dient bij de betrokken minister een factuur in. Het departement (de dienst boekhouding) en het Rekenhof (externe controleur die rapporteert aan de Kamer van volksvertegenwoordigers – zie *infra* punt 15.3) gaan na of de Staat zich inderdaad tot betaling heeft verbonden en of het gefactureerde bedrag juist is.

3. de ordonnancering

De minister of haar/zijn afgevaardigde (= de secundaire ordonnateur – zie *infra*, punt 16.4) geeft aan een rekenplichtige (= een ambtenaar die overheidsgeld onder zijn hoede heeft – zie *infra*, punt 16.3) bevel om de factuur te (doen) betalen. Daartoe maakt (de boekhoudkundige dienst van) het departement een ordonnantie (= een soort cheque) op.

4. de betaling

De rekenplichtige betaalt de factuur met geld dat hij of zij in kas of op een postrekening heeft.

8.2. Er zijn **drie soorten kredieten** waarop uitgaven kunnen worden aangerekend: niet-gesplitste, gesplitste en variabele kredieten. Het is de wetgever die in de begroting bepaalt tot welke soort ieder krediet behoort.

1. niet-gesplitste kredieten

Deze kredieten zijn bedoeld voor uitgaven waarvan wordt verwacht dat de vastlegging en de ordonnancering gewoonlijk **tijdens hetzelfde begrotingsjaar** zullen gebeuren (bijvoorbeeld personeelsuitgaven en werkingskosten).

Wanneer, tegen de verwachting in, de vastlegging en de ordonnancering niet tijdens hetzelfde begrotingsjaar (kunnen) gebeuren, worden die kredieten **één enkele keer** overgedragen naar het volgende begrotingsjaar.⁹ Dit gebeurt **automatisch** (geen koninklijk besluit vereist).

2. gesplitste kredieten

Deze kredieten zijn bedoeld voor uitgaven waarvan wordt verwacht dat de vastlegging en de ordonnancering **niet tijdens het zelfde begrotingsjaar** zullen geschieden (bijvoorbeeld uitgaven voor openbare werken).

Zij bestaan *enerzijds* uit **vastleggingskredieten**

(= het totaal bedrag van de verbintenissen die ten laste van het krediet van het betrokken programma mogen worden onderschreven, anders uitgedrukt: het totaal bedrag van alle contracten die de minister tijdens het begrotingsjaar ten laste van dit krediet denkt af te sluiten).

en *anderzijds* uit **ordonnanceringskredieten**

(= het totaal van de facturen die tijdens het begrotingsjaar – hetzij wegens verbintenissen die tijdens dat zelfde jaar werden aangegaan, hetzij wegens verbintenissen van vorige jaren – zullen moeten worden betaald en waarvoor bijgevolg ordonnanties zullen moeten worden opgemaakt).

⁹ Het niet-gesplitste krediet dat op 31 december van het begrotingsjaar (x) nog niet werd vastgelegd, vervalt. Het krediet dat tijdens het jaar (x) werd vastgelegd, mag tijdens het jaar (x+1) worden geordonnanceerd, doch alleen voor de in het jaar (x) ten laste van hetzelfde programma vastgelegde uitgaven. Indien op 31 december (x+1) een gedeelte van dit overgedragen krediet nog niet werd geordonnanceerd, wordt dat gedeelte geannuleerd. Zo nodig moet de regering aan de Kamer van volksvertegenwoordigers bijkredieten voor vorige jaren (zie *infra*, punt 16.8) vragen.

Gesplitste kredieten zijn **in principe niet overdraagbaar** naar het volgende begrotingsjaar, tenzij bij koninklijk besluit, in geval van behoorlijk gemotiveerde noodzakelijkheid (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, artikel 35).

3. variabele kredieten

Dit zijn niet-limitatieve kredieten (= zonder vast maximumbedrag) opgenomen in begrotingsfondsen (zie *infra*, punt 11). Zij worden beschikbaar naarmate er corresponderende (toegewezen) ontvangsten worden geboekt op een welbepaald artikel van de Rijksmiddelenbegroting.

De uitgaven ten laste van deze kredieten kunnen bijgevolg (behoudens aanwending van een gedeelte van het overgedragen saldo van vorige jaren) niet hoger zijn dan de eraan gekoppelde, werkelijk geïnde ontvangsten.

Binnen bepaalde perken (zie *infra*, punt 11.7) kunnen variabele kredieten naar een volgend begrotingsjaar worden overgedragen en dan samen met de werkelijke ontvangsten van dat jaar worden aangewend.

8.3. Hoe kunnen we deze drie soorten kredieten herkennen in de tabellen van de Algemene Uitgavenbegroting ?

8.3.1. Ter illustratie verwijzen we naar de tabel van de Algemene Uitgavenbegroting van het begrotingsjaar 2000 (Stuk nr. 50 0198/001, blz. 232-233) die op de volgende bladzijden van de handleiding is afgedrukt.

Het volstaat te kijken naar de derde kolom, waarin de kredietsoort (ks) wordt aangeduid:

- ngk = niet-gesplitst krediet
- gkr = gesplitst krediet
- fon = variabel krediet

LEGENDE

Kolom (2):

- OA : organisatie-afdeling.
- PA : programma-activiteit.
- BA : basisallocatie.

Kolom (13) : CRIP

- C : uitgaven bestemd voor de financiële dienst van geprefinancierde uitgaven.
- R : uitgaven volledig beschouwd als wetenschappelijk onderzoek of als wetenschappelijk dienstbetoon.
- I : uitgaven volledig beschouwd als overheidsinvestering.
- P : transfer (geheel of gedeeltelijk) naar een « parastataal ».

13 MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN (vervolg)

ORGANISATIE-AFDELINGEN Programma's	OA PA B.A. DO PA A.B.	ks	Vastleggingskredieten - <i>Crédits d'engagement</i>			
			1998 realisaties <i>réalisations</i> (Mio BEF)	1999 aangepast <i>ajusté</i> (Mio BEF)	2000 initieel - <i>initial</i>	
					(Mio BEF)	(Mio EUR)
Activiteiten Basisallocaties	check-digit		(4)	(5)	(6)	(7)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Terugbetaling aan de N.M.B.S. en andere concessiehouderende maatschappijen van de reisevorderingen, afgeleverd aan de familieleden der voor het Vaderland gestorven militairen, terechtgestelden en weerstanders voor het bezoek van de aan de zorgen van de Natie overgelaten graven	51 70 3406 85 22 56 90	ngk	← 0,1	0,1	0,1	0,002
NIET-GESPLITSTE KREDIETEN						
Toelage aan de organisatie belast met de restauratie van het museum van het kamp Auschwitz-Birkenau, te Oswiecim (pro memorie)	51 70 3501 83 20 54 88	ngk	← 7,5	10,0	-	-
Totalen voor het programma 13.51.7		ngk	← 24,0	31,8	21,8	0,540
9 Bevolking en verkiezingen						
<i>ORGANIEK FONDS :</i>						
<i>RIJKSREGISTER : BIJZONDER FONDS VOOR HET DEKKEN VAN ALLERHANDE WERKINGSKOSTEN ONSTSTAAN BIJ DE UITVOERING VAN PRESTATIES TEN VOORDELE VAN OPENBARE AUTORITEITEN OF OPENBARE OF PRIVE-ORGANISMEN</i>						
- Saldo op 1 januari	(1)		397,3	373,8	328,2	8,136
- Ontvangsten van het lopend jaar	(2)		184,8	220,0	220,0	5,454
- Beschikbaar tijdens het lopend jaar	(3)=(1)+(2)		582,1	593,8	548,2	13,590
93 Andere werkingsuitgaven van het Rijksregister						
Variabel krediet bestemd om de kosten te dekken door het Rijksregister aangegaan voor prestaties ten voordele van overheden of openbare en privé-instellingen	51 93 1246 72 09 43 77	fon	← 198,5	255,6	258,8	6,416
VARIABLE KREDIETEN						
Variabel krediet voor de aankoop van duurzame roerende goederen voor het Rijksregister	51 93 7402 20 54 88 25	fon	← 9,9	10,0	10,0	0,248
Verwezenlijking van het nationaal datatransmissiesysteem van de openbare sector	51 93 7407 25 59 93 30	gkr	← 4,7	5,0	5,0	0,124
CREDITS DISSOCIES : CREDITS D'ENGAGEMENT GESPLITSTE KREDIETEN : VASTLEGGINGSKREDIETEN						
94 Verkiezingen						
Verkiezingsuitgaven (cf art. 2.13.2 van de Algemene uitgavenbegroting)	51 94 1225 60 94 31 65	ngk	← 36,5	215,8	214,7	5,322
NIET-GESPLITSTE KREDIETEN						
Tussenkost in de werkingskosten van het Coördinatiebureau voor de verkiezingen in Bosnië-Herzegovina (pro memorie)	51 94 3502 09 43 77 14	ngk	← -	-	-	-
Uitgaven betreffende alle verrichtingen in verband met de invoering van een geautomatiseerd stembestelsysteem	51 94 7408 35 69 06 40	gkr	← 138,1	127,8	78,7	1,951
NIET-GESPLITSTE KREDIETEN						
95 Bevolking						
Kosten veroorzaakt door de vernieuwing van de voorraad identiteitskaarten	51 95 1226 70 07 41 75	ngk	← 317,8	295,6	298,5	7,400
Totalen voor het programma 13.51.9		ngk	354,3	511,4	513,2	12,722
		gkr	142,8	132,8	83,7	2,075
		fon	208,4	265,6	268,8	6,663
		tot	705,5	909,8	865,7	21,460
Saldo van het organiek fonds op 31 december :	(4)=(3)-fon		373,7	328,2	279,4	6,926
Totalen voor de organisatieafdeling 13-51		ngk	706,5	917,6	886,6	21,978
		gkr	142,8	132,8	83,7	2,075
		fon	208,4	265,6	268,8	6,663
		tot	1 057,7	1 316,0	1 239,1	30,717

13 MINISTERE DE L'INTERIEUR (suite)

Ordonnanceringskredieten - Crédits d'ordonnancement					sc	CRIP	DIVISIONS ORGANIQUES	
1998 realisaties réalisations (Mio BEF)	1999 aangepast ajusté (Mio BEF)	2000 initieel - initial		Programmes				
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	Activités Allocations de base		
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)		
-	0,1	0,1	0,002	cnd		Remboursement à la S.N.C.B. et autres sociétés concessionnaires des réquisitoires délivrés aux membres de la famille de militaires, fusillés et résistants, morts pour la Patrie, pour la visite des tombes laissées aux soins de la Nation		
CREDITS NON DISSOCIES								
-	10,0	-	-	cnd		Subside à l'organisation chargée de la restauration du musée du camp Auschwitz-Birkenau, à Oswiecim (pour mémoire)		
14,4	31,8	21,8	0,540	cnd		Totaux pour le programme 13.51.7		
9 Population et élections								
FONDS ORGANIQUE :								
REGISTRE NATIONAL : FONDS SPECIAL POUR COUVRIR LES FRAIS DE FONCTIONNEMENT DE TOUTE NATURE EXPOSES LORS DE L'EXECUTION DE PRESTATIONS AU PROFIT D'AUTORITES OU D'ORGANISMES PUBLICS OU PRIVES								
- Solde au 1er janvier								
- Recettes de l'année en cours								
- Disponible pendant l'année en cours								
463,3 184,8 648,1	433,4 220,0 653,4	388,1 220,0 608,1	9,621 5,454 15,074			93 Autres dépenses relatives au fonctionnement du Registre national		
209,0	248,0	258,5	6,408	fon		Crédit variable destiné à couvrir les frais engagés par le Registre national pour les prestations au profit d'autorités ou d'organismes publics et privés		
CREDITS VARIABLES								
5,7	17,3	10,0	0,248	fon	I	Crédit variable pour l'acquisition de biens meubles durables en faveur du Registre national		
5,0	5,0	5,0	0,124	crd	I	Réalisation du système national de transmission de données du secteur public		
CREDITS DISSOCIES : CREDITS D'ORDONNANCEMENT GESPLITSTE KREDIETEN : ORDONNANCERINGSKREDIETEN								
12,7	215,8	214,7	5,322	cnd		94 Elections		
CREDITS NON DISSOCIES						Dépenses électorales (cf. art. 2.13.2 du Budget général des dépenses)		
2,0	-	-	-	cnd		Intervention dans les frais de fonctionnement du Bureau de Coordination pour les élections en Bosnie-Herzégovine (pour mémoire)		
-	269,9	16,1	0,399	crd	I	Dépenses relatives à toutes opérations concernant la mise en place d'un système de vote automatisé		
CREDITS NON DISSOCIES						95 Population		
280,5	295,6	298,5	7,400	cnd		Frais résultant du renouvellement du stock de cartes d'identité		
295,2 5,0 214,7	511,4 274,9 265,3	513,2 21,1 268,5	12,722 0,523 6,656	cnd crd fon		Totaux pour le programme 13.51.9		
514,9	1 051,6	802,8	19,901	tot				
433,4	388,1	339,6	8,419			Solde du fonds organique au 31 décembre		
633,9 5,0 214,7	917,6 274,9 265,3	886,6 21,1 268,5	21,978 0,523 6,656	cnd crd fon		Totaux pour la division organique 13-51		
853,6	1 457,8	1 176,2	29,157	tot				

8.3.2. In de krediettabel voor het nieuwe begrotingsjaar (*in casu*: 2000 initieel) zijn voor de niet-gesplitste kredieten (ngk) de bedragen in BEF en in euro voor de vastleggingskredieten (= kolommen 6 en 7) en voor de ordonnanceringskredieten (= kolommen 10 en 11) steeds gelijk. Dit is logisch, aangezien verwacht wordt dat deze bedragen tijdens dat zelfde jaar zullen worden vastgelegd en geordnanceerd.

8.3.3. Voor de gesplitste kredieten (gkr) is zulks meestal niet het geval. De bedragen aan vastleggings- en ordonnanceringskredieten zijn doorgaans verschillend. Er wordt immers niet verwacht dat voor alle door de Staat tijdens het begrotingsjaar aangegane verbintenissen reeds tijdens dat zelfde jaar ook facturen zullen moeten worden betaald.

8.3.4. Op de artikelen 51 9 3 12.46 en 51 9 3 74.02 zijn variabele kredieten (fon) ingeschreven. Deze kredieten zijn verbonden met een **organiek fonds** (*in casu* het organiek fonds tot dekking van allerhande werkingskosten van het Rijksregister). (zie *infra*, punt 11).

8.4. Welke kredieten mogen worden samengeteld en welke niet ?

Meestal worden de kredieten enkel per soort getotaliseerd. Het samentellen van diverse soorten kredieten kan echter zinvol zijn voor:

1° niet-gesplitste + vastleggingskredieten

In de vastleggingsoptiek wordt aldus nagegaan voor welk totaalbedrag tijdens het begrotingsjaar contracten (verbintenissen) mogen worden gesloten.

2° niet-gesplitste kredieten + ordonnanceringskredieten

In de ordonnanceringsoptiek wordt nagegaan voor welk totaalbedrag tijdens het begrotingsjaar ordonnanties (cheques) mogen worden uitgeschreven.

Het samentellen van vastleggings- en ordonnanceringskredieten is zinloos (gevaar voor dubbeltellingen).

9. De kredieten ingeschreven voor de dotaties

9.1. De dotaties vormen een onderdeel (tabel 1) van de Algemene Uitgavenbegroting met een specifiek karakter.

Zij omvatten met name:

- de Civiele Lijst en de dotaties aan de leden van de Koninklijke Familie;
- de dotaties van Kamer en Senaat en de dotaties ter financiering van de politieke partijen;
- de dotatie aan de Duitstalige Gemeenschap;
- de dotatie aan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie;
- de werkingskosten van het Rekenhof;
- de werkingskosten van het Arbitragehof;
- de werkingskosten van de Hoge Raad voor de Justitie;
- de dotatie aan de Belgische leden van het Europees Parlement;
- de dotatie aan het College van de federale ombudsmannen;
- de werkingskredieten van het Vast Comité van toezicht op de politiediensten (Comité P) en van het Vast Comité van toezicht op de inlichtingendiensten (Comité I)
- de dotatie aan de benoemingscommissie voor het notariaat.

9.2. **Het specifieke karakter** van de dotaties blijkt uit de inschrijving van telkens één begrotingsartikel per instelling (uitsluitend niet-gesplitste kredieten). Deze kredieten worden niet opgesplitst in basisallocaties.

In tabel 1 van de Algemene Uitgavenbegroting worden deze artikelen dan ook voorgesteld door **een merkelijk kortere reeks cijfers**:

budget	afdeling	artikel	
01	31	1	= De Civiele lijst
01	32	2	= de dotatie aan de Kamer van volksvertegenwoordigers
01	33	4	= de werkingskosten van het Rekenhof

- 9.3. De Civiele Lijst wordt door de wet vastgesteld voor de duur van de regering (bedoeld wordt: de bewindsperiode) van elke Koning (art. 89 G.W. – wet van 16 november 1993).
- 9.4. Conform artikel 174 van de Grondwet en de bepalingen van hun eigen reglement, stellen Kamer en Senaat autonoom hun eigen begroting vast.
Die begrotingen worden **niet** aan de minister van Begroting meegedeeld maar in de vorm van een totaalbedrag (=dotatie) in (tabel 1 van) de Algemene Uitgavenbegroting opgenomen.

In de Kamer stelt de **commissie voor de Comptabiliteit**, op voorstel van de Quaestoren, de begroting vast en legt ze ter goedkeuring aan de Kamer voor (Kamerreglement, artikel 107.2). Zij keurt eveneens de rekeningen goed.

De Senaat stelt elk jaar de dotatie voor zijn werking vast op voorstel van **het bureau** (Reglement van de Senaat, artikel 95).

- 9.5. Ook de gedetailleerde begrotingsvoorstellen en rekeningen van het Rekenhof worden in de **Kamercommissie voor de Comptabiliteit** besproken.

De *gedetailleerde* begrotingen en rekeningen van de hiernavolgende instellingen worden eveneens door de commissie voor de Comptabiliteit onderzocht. Op haar verzoek hanteren diezelfde instellingen daarenboven een begrotingsschema dat vergelijkbaar is met de begrotingsschema's van Kamer en Rekenhof:

- a) het Vast Comité van toezicht op de politiediensten (comité P)
- b) het Vast Comité van toezicht op de inlichtingendiensten (comité I)
- c) de federale ombudsmannen
- d) het Arbitragehof (vanaf het begrotingsjaar 2000)
- e) de Hoge Raad voor de Justitie (vanaf het begrotingsjaar 2000)
- f) de benoemingscommissies voor het notariaat (vanaf het begrotingsjaar 2001)

Daarenboven worden de uitvoering van de begrotingen en rekeningen van de Comités P en I en van de federale ombudsmannen gecontroleerd door het Rekenhof dat daarover schriftelijk aan de commissie voor de Comptabiliteit rapporteert.

Het onderzoek, door de commissie voor de Comptabiliteit van de gedetailleerde begrotingen en rekeningen van voornoemde instellingen (a tot en met f) geschiedt thans¹⁰ nog op grond van reglementaire bepalingen (van de commissie voor de Comptabiliteit).

¹⁰ Er liggen evenwel wetsvoorstellen voor die ertoe strekken (bij wet) te voorzien in een gemeenschappelijke onderbouw voor de controle en goedkeuring van die begrotingen en rekeningen (wetsvoorstellen van de heer Pierre Lano - DOC 50 0986/001, 50 0987/001 en 50 0988/001 van 29 november 2000)

10. Begrotingscontrole

- 10.1. De dagelijkse opvolging van de begroting berust bij het ministerieel Comité voor de begroting en bij de minister van Begroting, die daarin wordt bijgestaan door de **inspecteurs van financiën** (zie *infra*, punt 16.1)
- 10.2. De ministers van Financiën en Begroting zenden periodiek de stand van de kredieten, evenals van de aanwending ervan per programma en per basisallocatie, over aan de Kamer van volksvertegenwoordigers en aan het Rekenhof. Dit gebeurt driemaal per begrotingsjaar, namelijk in mei (toestand per 30 april), in november (toestand per 31 oktober) en in maart (toestand per 31 december van vorig jaar).
Deze stukken liggen ter inzage op het secretariaat van de commissie voor de Financiën en de Begroting.¹¹
- 10.3. Jaarlijks voert de regering in de loop van het eerste trimester een begrotingscontrole uit.
Zo nodig wordt vervolgens een ontwerp tot aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting bij de Kamer ingediend. Meestal dient de regering - hoewel dat strikt juridisch niet hoeft (zie *supra*, punt 6.2.) - meteen ook een ontwerp tot aanpassing van de Rijksmiddelenbegroting in.
Dergelijke aanpassingsbladen (ook «bijbladen» genoemd) moeten uiterlijk op 30 april van het begrotingsjaar aan de Kamerleden worden rondgedeeld, (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, artikel 19).
Zij worden doorgaans alleen in de Commissie voor de Financiën en de Begroting besproken. De bepaling in het Kamerreglement (artikel 75, tweede lid) luidens welk het wetsontwerp tot aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting eveneens (d.w.z. zoals de initiële begroting – zie *supra*, punt 7.4) voor advies naar de overige vaste commissies wordt verzonden, wordt zelden toegepast.
Ook thans ontvangen alle Kamerleden bij het begin van de bespreking in commissie de **commentaar en opmerkingen van het Rekenhof**. Dit document wordt integraal in het verslag van de Commissie voor de Financiën en de Begroting opgenomen.
Deze begrotingsaanpassingen moeten vóór 30 juni van het begrotingsjaar door de Kamer van volksvertegenwoordigers worden goedgekeurd

11. Begrotingsfondsen, terugbetalingfondsen en toewijzingsfondsen

- 11.1. Zoals gezegd (zie *supra*, punten 8.2 en 8.3) zijn er drie soorten kredieten: niet-gesplitste kredieten, gesplitste (vastleggings- of ordonnancerings-) kredieten en variabele kredieten.
We gaan thans nader in op de derde soort: **de variabele kredieten**.
- 11.2. Variabele kredieten (in de begrotingstabellen aangeduid met de afkorting (fon)) komen uitsluitend voor in **organieke begrotingsfondsen** die in de Algemene Uitgavenbegroting zijn opgenomen.
- 11.3. Zij vormen **een afwijking van het beginsel van de niet-affectatie van de ontvangsten** (zie *supra* punt 3.3.B). Onder bepaalde (strengere) voorwaarden mogen bepaalde ontvangsten toch voor bepaalde uitgaven worden geaffecteerd.
Het hiernavolgende voorbeeld uit de begroting 2001 zal dit verduidelijken:

¹¹ Via de databank BUDGETEX (=onderdeel van BISTEL) kan de stand van de kredieten zelfs dagelijks worden opgevolgd. Om toegang te krijgen tot die gegevensbank moet men een aanvraag indienen bij de Kanselarij van de Eerste minister. Op 23 juli 2001 heeft de minister van Begroting een voor iedereen toegankelijke website voorgesteld die volledig is gewijd aan de federale begroting (www.begroting.be – de site bevat o.a. een verklarende woordenlijst).

In de **Rijksmiddelenbegroting** 2001 (Titel I, sectie II, hoofdstuk 13 –ministerie van Binnenlandse Zaken) is op artikel 16.01- «Opbrengst van werken uitgevoerd door het Rijksregister ten voordele van overheden of openbare en privé-instellingen» een (vermoedelijke) ontvangst van 210 miljoen BEF ingeschreven (DOC 50 0904/001, blz. 26).

In het opschrift van dit artikel wordt uitdrukkelijk vermeld dat deze **ontvangsten** worden **toegewezen** aan het programma 13 – 51 – 9 (van de Algemene uitgavenbegroting 2001).

In deze **Algemene uitgavenbegroting** (DOC 50 0905/007, blz. 256) vinden we onder dit programma 13 – 51 – 9 inderdaad een **organiek fonds** (bijzonder fonds voor het dekken van allerhande werkingskosten ontstaan bij de uitvoering van prestaties ten voordele van openbare autoriteiten of openbare of privé-organismen) met twee **variabele kredieten** (fon)(artikelen 51 93 12.46 en 51 93 74.02) waarop voor 2001 respectievelijk 184 en 26 miljoen BEF is ingeschreven (samen: 184 + 26 = **eveneens** 210 miljoen BEF)

Het feit dat deze bedragen precies overeenstemmen betekent dat in het begrotingsjaar 2001 de ontvangsten van het organiek fonds zullen volstaan om de uitgaven te dekken en dat bijgevolg geen gedeelte van het overgedragen saldo van vorige jaren zal worden aangewend.

Indien zulks wel het geval zou zijn dan zou het totaal bedrag aan variabel krediet hoger uitvallen dan het in de Rijksmiddelenbegroting ingeschreven bedrag aan geaffecteerde ontvangsten. Het verschil tussen beide zou dan van het overgedragen saldo in mindering worden gebracht.

Het is dus de bedoeling dat de begrotingsfondsen **budgettair neutraal** zouden zijn (zonder enige weerslag op het netto financieringstekort).

Het bedrag van de uitgaven op variabele kredieten kan immers in totaal (d.w.z. voor alle jaren samen) niet hoger zijn dan het totale bedrag aan toegewezen ontvangsten dat (voor al die jaren samen) daadwerkelijk werd geïnd.

11.4. Om een wildgroei van dergelijke begrotingsfondsen tegen te gaan bepalen de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit (artikel 45,§1) uitdrukkelijk dat:

- begrotingsfondsen voortaan enkel bij wet (d.w.z. door inschrijving in de tabel, gevoegd bij de **organieke** wet van 27 december 1990) kunnen worden opgericht (vandaar de benaming «**organieke**» fondsen);
- dergelijke fondsen voortaan ook niet meer met begrotingskredieten (d.w.z. via het overhevelen van niet-gesplitste of gesplitste kredieten) mogen worden gestijfd.

11.5. Om een herhaling van de scheefgroei uit het verleden ¹² tegen te gaan werd dus **een nieuw krediettype** ingevoerd: de **variabele kredieten**. In tegenstelling tot de gewone (gesplitste of niet-gesplitste) kredieten is het bedrag van deze kredieten dat wordt vermeld in de Algemene Uitgavenbegroting geen vast maximumbedrag, maar **een loutere raming**. Dat is trouwens de logica zelf aangezien dit bedrag evolueert al naargelang de werkelijke ontvangsten die op één of meer posten van de Rijksmiddelenbegroting worden geboekt.

¹² Vóór de begrotingshervorming van 1989 mochten de ongebruikte kredietsaldi van de begrotingsfondsen zonder enige beperking naar een volgend begrotingsjaar worden overgedragen.

Nieuwe begrotingsfondsen konden door een loutere inschrijving in de begrotingstabel worden opgericht.

Liever dan de strenge procedure voor de overdracht van gewone kredieten te volgen, verkozen sommige ministers dan ook de oprichting van begrotingsfondsen met automatische kredietoverdracht. Deze fondsen werden daarenboven gevoed met gewone kredieten die, zodra de begroting was goedgekeurd, naar die fondsen werden overgeheveld. Na verloop van tijd ontstonden aldus “budgettaire stuwmeren” waarmee vaak geen rekening was gehouden bij de raming van het netto te financieren saldo (op kasbasis) van het jaar waarin deze kredieten uiteindelijk werden gebruikt (zie ook Stuk Kamer nr. 656/6-88/89, blz. 48).

- 11.6. Op het einde van het begrotingsjaar wordt **het werkelijk beschikbaar krediet** (= het voor uitgaven beschikbaar saldo dat door effectieve ontvangsten is gedekt) automatisch overgedragen naar het volgende begrotingsjaar. Dat geldt echter **niet** voor eventuele, door de wetgever goedgekeurde **vastleggingsmachtigingen** ¹³ die dat bedrag zouden overschrijden. Op het einde van het begrotingsjaar wordt het niet aangewende gedeelte van de vastleggingsmachtigingen geannuleerd.
- 11.7. De naar een volgend begrotingsjaar overgedragen variabele kredieten zijn dus beperkt tot de (niet-gebruikte) werkelijke ontvangsten van het voorbije begrotingsjaar. Daarenboven kan de wetgever op het einde van het begrotingsjaar geheel of gedeeltelijk de toewijzing van het beschikbaar saldo aan een begrotingsfonds stopzetten. Daardoor worden deze middelen (conform het bovenvermelde beginsel van de niet-affectatie van de ontvangsten – cfr punt 3.3.B) opnieuw bestemd voor de gezamenlijke uitgaven. Bij regeringsmaatregel ¹⁴ kan ook een gedeelte van deze middelen worden gereserveerd om de begrotingsdoelstelling te halen.
- 11.8. Vóór de begrotingshervorming van 1989 werden de begrotingsfondsen eveneens gebruikt als techniek voor de snelle en soepele terugbetaling van ten onrechte geïnde belastingen en nalatigheidintresten. Aangezien de wetgever in 1989 enerzijds (om bovenvermelde redenen) komaf wou maken met het bestaande systeem van begrotingsfondsen, maar anderzijds deze soepele terugbetalingstechniek wou behouden zag hij zich verplicht om meteen over te gaan tot de oprichting van **terugbetalingfondsen**.
- 11.9. Eveneens in tabel 3 van de Algemene Uitgavenbegroting vinden we de **toewijzingsfondsen**. Deze vermelden de bedragen van door de Staat geïnde ontvangsten, die niet als rijksmiddelen worden geboekt en door de minister van Financiën rechtstreeks ter beschikking van de Gemeenschappen en Gewesten, de provincies, de gemeenten en de Sociale Zekerheid worden gesteld. In de begroting is elk terugbetalings- of toewijzingsfonds vermeld met nummers, die het begrotingsartikel weergeven, en met letters (A,B,C):
- de letter 'A' wijst de fondsen aan waarvan de uitgaven aan het voorafgaand visum van het Rekenhof moeten worden onderworpen;
 - de letter 'B' wijst de fondsen aan waarover de minister van Financiën beschikt;
 - de letter 'C' wijst de fondsen aan waarover rekenplichtigen (zie *infra*, punt 16.3) beschikken.

¹³ Luidens artikel 45 § 4, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit kan de organieke wet waarbij het fonds wordt opgericht toestaan dat vastleggingen worden aangegaan tot beloop van een door dezelfde wet bepaald bedrag (zonder rekening te houden met het werkelijk beschikbaar krediet). In voorkomend geval geschieden de ordonnanceringen slechts tot beloop van het werkelijk op dit fonds beschikbaar krediet.

¹⁴ Net zoals in geval van administratieve blokkering van kredieten, ter compensatie van bij beslissing van de Ministerraad verleende bijkredieten (zie *infra*, punt 12.4.) berust dergelijke maatregel enkel en alleen op de solidariteit binnen de regering. Er is immers voor de ordonnancerende minister geen wettelijk beletsel om die variabele kredieten toch aan te wenden.

12. In noodgevallen: het kredietoverschrijdingsrecht van de Ministerraad

- 12.1. Wanneer voor één of meer **dringende en onvoorzienbare uitgaven** in de Algemene Uitgavenbegroting geen of onvoldoende kredieten zijn ingeschreven, kan de Ministerraad **zonder voorafgaande parlementaire machtiging** nieuwe of bijkomende uitgaven toestaan.
Vóór de begrotingshervorming van 1989 waren dergelijke beslissingen voor een regering die noodgedwongen een beroep deed op voorlopige kredieten (zie *supra* punt 7bis.3) het middel bij uitstek om desondanks toch ook **nieuwe uitgaven** te verrichten.
- 12.2. Die uitzonderlijke regeling is thans echter aan **strengere voorwaarden** onderworpen:
- het moet gaan om **dringende gevallen**, veroorzaakt door **uitzonderlijke of onvoorzienbare** omstandigheden;
 - de beslissing van de Ministerraad moet onmiddellijk aan de Kamer van volksvertegenwoordigers ¹⁵ en aan het Rekenhof ¹⁴⁶ worden medegedeeld. Eventueel zendt het Hof onverwijld zijn opmerkingen aan de Kamer van volksvertegenwoordigers over.
 - de beslissing moet **achteraf** (via de opname van de overeenstemmende nieuwe of bijkomende kredieten in een wetsontwerp) door de Kamer van volksvertegenwoordigers worden geregulariseerd;
 - voor **belangrijke beslissingen** (minstens 200 miljoen BEF of minstens 15 % van het initieel krediet, met een minimum van 20 miljoen BEF) moet dit gebeuren via een **speciaal wetsontwerp** en wordt de uitvoering van de beslissing (vastlegging, ordonnancering en betaling van de nieuwe of bijkomende uitgaven) zelfs **opgeschort** totdat het wetsontwerp bij de Kamer is **ingediend**, tenzij de Ministerraad in dezelfde beslissing andere kredieten blokkeert tot beloop van hetzelfde bedrag (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, artikel 44 – zie ook *infra*, punt 12.4.).
- 12.3. Op te merken valt dat deze nieuwe of bijkomende uitgaven worden gemachtigd per basisallocatie en niet alleen per begrotingsprogramma. Dat is logisch aangezien de Ministerraad precies weet op welke basisallocatie het dringend en onvoorzienbaar tekort aan krediet zich voordoet.
- 12.4. Ook de eventuele, ter compensatie van de verleende nieuwe of bijkomende machtigingen tot uitgave doorgevoerde **administratieve blokkering** wordt in de beslissing van de Ministerraad per basisallocatie aangeduid.
Zoals gezegd (zie *supra*, punt 11.7. en voetnoot 14) berust deze compensatie alleen op de solidariteit binnen de regering. Voor de aldus geblokkeerde kredieten werd immers in de begroting een machtiging tot uitgave verleend. Er is met andere woorden geen wettelijk bezwaar tegen de aanwending ervan.
- 12.5. Tijdens het begrotingsjaar 1999 heeft de ministerraad zeven dergelijke beslissingen genomen, waarvan slechts één aanleiding gaf tot opmerkingen van het Rekenhof (DOC 50 0675/001, blz. 53).
Tijdens het begrotingsjaar 2000 waren het er slechts vier. Geen enkele gaf aanleiding tot opmerkingen van het Rekenhof. (DOC 50 1279/001, blz. 41).

¹⁵ De vaste leden van de Commissie voor de Financiën en de Begroting ontvangen een afschrift van deze beslissing , alsook van de (eventuele) opmerkingen van het Rekenhof daarover.

¹⁶ Het Rekenhof kan weigeren zijn visum te verlenen voor de uitgaven ten laste van de bij deze beslissing verleende nieuwe of bijkomende kredieten indien het oordeelt dat de uitgave niet dringend is of niet wordt veroorzaakt door uitzonderlijke of onvoorzienbare uitgaven (zie *infra*, punt 15.5).

13. In uiterste nood: schatkistvoorschotten

13.1. Vóór de begrotingshervorming van 1989 bestond er in ons land een **volstrekt onwettige praktijk** waarbij de minister van Financiën uitgaven (schatkistvoorschotten) toestond waarvoor noch het parlement, noch de Ministerraad op enigerlei wijze kredieten hadden goedgekeurd.

Zo werden, bijvoorbeeld, tot in 1987 omvangrijke uitgaven – in 1985 betrof het een bedrag van 1,9 miljard BEF - van de Dienst voor Overzeese Sociale Zekerheid (DOSZ) gedurende vele jaren via dergelijke schatkistvoorschotten betaald. De opeenvolgende regeringen waren immers van oordeel dat die schuld niet door België maar door Zaïre moest worden betaald.¹⁷

Het gevolg van deze houding was dat die uitgaven wel degelijk door België werden betaald, maar dat het parlement daarvan pas vele jaren later, tijdens de parlementaire behandeling van het ontwerp van rekeningwet (zie *infra*, punt 14), kennis kreeg.¹⁸

13.2. Sinds 1989 is deze praktijk weliswaar **legaal**¹⁹, maar onderworpen aan **zeer strenge voorwaarden** (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, artikel 40,§ 2).

- het moet gaan om hoogdringende gevallen, wanneer de betaling niet kan uitblijven zonder dat er een ernstig nadeel uit voortvloeit;
- de Ministerraad (of desnoods de ministers van Financiën en Begroting) zendt de met redenen omklede beslissing tegelijkertijd aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers en aan het Rekenhof over en vordert van het Rekenhof een **voorlopig visum**;
- het Rekenhof onderzoekt de juistheid van de schuldvordering (waarvoor de gevraagde betaling moet dienen) – d.w.z. dat het enkel het bedrag van de schuldvordering en de identiteit van de begunstigde verifieert (Stuk Kamer 656/7 – 88/89, blz. 3, punt 5, derde lid) – verleent of weigert vervolgens zijn voorlopig visum, en zendt tenslotte zijn eventuele opmerkingen onverwijld over aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers;
- uiterlijk na één maand dient de Ministerraad een wetsontwerp tot regularisatie van de uitgave bij de Kamer van volksvertegenwoordigers in;
- na de goedkeuring van dat wetsontwerp verleent of weigert het Rekenhof volgens de gewone procedure (d.w.z. in het raam van zijn wettigheids- en regelmatigheidscontrole – zie *infra*, punt 15.3) zijn **definitief visum**.²⁰

13.3. Wanneer het Rekenhof oordeelt dat de uitgave niet van aard is om het beroep op deze uitzonderlijke betalingsprocedure te rechtvaardigen, kan het zijn voorlopig visum weigeren.

De regering is dan verplicht om voor die uitgave de «normale» procedures toe te passen.

¹⁷ Stuk Kamer nr. 408/1 - 91/92 (B.Z.), blz. 54, art. 33.14; Stuk Kamer nr. 408/2 – 91/92 (B.Z.), blz. 4, onderaan.

¹⁸ Voor dergelijke, niet door de wetgever goedgekeurde uitgaven worden immers in (tabel E van) de rekeningwet **aanvullende kredieten** ingeschreven.

¹⁹ De wetgever was van mening dat ook bij een regeringscrisis (wanneer de Ministerraad in de politieke onmogelijkheid verkeert om bijeen te komen) op zeer korte termijn nieuwe of bijkredieten moeten kunnen worden vrijgemaakt (Stuk Kamer nr. 656/7 – 88/89, blz. 2-4).

²⁰ Door de goedkeuring van het in punt 13.2 bedoelde wetsontwerp wordt immers enkel het probleem van de aanrekening op de begroting – de voor de uitgave vereiste kredieten zijn nu beschikbaar – opgelost. Het Rekenhof zal vervolgens nagaan of deze uitgave niet strijdig is met wettelijke of reglementaire bepalingen. Zo ja, zal het zijn definitief visum weigeren. De regering kan dan de in punt 15.3 bedoelde procedure (visum onder voorbehoud, via beslissing van de Ministerraad) instellen.

- 13.4. Op 31 december 1993 heeft het Rekenhof, bij toepassing van deze regels zijn voorlopig visum geweigerd voor uitgaven ten bedrage van 100 miljoen frank van de Belgische Dienst voor Bedrijfsleven en Landbouw (in het raam van de strijd tegen de varkenspest). Het was immers van oordeel dat die uitgaven weliswaar een spoedeisend karakter hadden, maar dat niet werd aangetoond dat er voor de Schatkist een ernstig nadeel zou voortvloeien uit het uitblijven van de betaling.²¹

14. De eindregeling van de begroting: de rekeningwet

- 14.1. Aangezien de begroting, zoals gezegd (zie *supra*, punten 6.2 en 7.1.) een **raming** van de (toekomstige) ontvangsten en uitgaven bevat, is het zeer belangrijk dat het parlement na afloop van het begrotingsjaar zo vlug mogelijk **de werkelijke begrotingsontvangsten en uitgaven** zou kennen.²²
- 14.2. Daarom bepaalt de Grondwet dat elk jaar door de Kamer van volksvertegenwoordigers de **eindrekening** wordt vastgesteld. Die eindrekening moet alle staatsontvangsten en –uitgaven bevatten (art. 174 G.W.).
Luidens artikel 77, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit dient de minister van Financiën in de loop van de maand oktober volgend op het einde van het begrotingsjaar (oktober x+1) het **wetsonwerp houdende eindregeling van de begroting** in. Zodra het door de Kamer van volksvertegenwoordigers wordt aangenomen, wordt het achteraf in het *Belgisch Staatsblad* bekend gemaakt (zie *supra*, punt 3.4).
- 14.3. In de loop der jaren liep de opmaak van de **algemene rekening van de Staat** – de grondslag van de rekeningwet – evenwel alsmaar meer vertraging op. Daardoor is dit document nauwelijks nog relevant voor de parlementaire controle op de uitvoering van de Staatsbegroting.
De algemene rekening van de Staat omvat alle begrotings-, vermogens- en thesaurieverrichtingen die zijn tot stand gekomen tussen 1 januari tot 31 december van het begrotingsjaar.
- 14.4. Het wetontwerp houdende eindregeling van de begroting voor 1996 werd pas op 28 augustus 2001 bij de Kamer van volksvertegenwoordigers ingediend (DOC 50 1393/001). Ondanks de door het ministerie van Financiën doorgevoerde inhaalbeweging is de achterstand nog steeds aanzienlijk (vijf jaar in 2001).

14bis. ***De door het Rekenhof opgestelde voorafbeelding van de uitlagen van de uitvoering van de begroting***

- 14bis.1. Tijdens de begrotingshervorming van 1989 werd bij wet bepaald dat het Rekenhof voortaan in de loop van de maand mei volgend op het einde van het begrotingsjaar (mei x+1) aan het parlement (sinds 1996 : enkel aan de Kamer van volksvertegenwoordigers) kennis zou geven van een voorafbeelding van de uitlagen van de uitvoering van de begroting (art.77, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit).
Die voorafbeelding kan aanleiding geven tot de goedkeuring van een met redenen omklede motie tot voorlopige regeling van de begroting in kwestie.
- 14bis.2. Sinds 1990 zendt het Rekenhof jaarlijks aan de Kamer van volksvertegenwoordigers

²¹ Brief van het Rekenhof van 12 januari 1994 (kenmerk A8 J 979.905. B1) over beslissing nr. 262 van de Ministerraad van 24 december 1993.

²² De in de mededeling van de minister van Begroting van begin januari bekendgemaakte resultaten **op kasbasis** zijn immers enkel een momentopname per 31 december (om middernacht) van het begrotingsjaar.

dit lijvig document over, dat een nagenoeg exacte weergave is van de tijdens het vorige begrotingsjaar werkelijk verrichte ontvangsten en uitgaven.

Daardoor krijgen de parlementsleden gedetailleerde informatie over de werkelijke uitgaven van het vorige jaar, met inbegrip van de bij beslissing van de Ministerraad toegestane «hoogdringende» uitgaven.

De voorafbeelding van de uitslagen van de uitvoering van de Staatsbegroting voor 2000 werd op 31 mei 2001 aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers overgezonden (DOC 50 1279/001 tot 003).

14bis.3. Dit zeer arbeidsintensief werkstuk van het Rekenhof kreeg tot dusver helaas niet de aandacht die het verdient.

Slechts twee voorafbeeldingen (die van 1990 en 1993) werden door de Kamer van volksvertegenwoordigers besproken en gaven aanleiding tot de goedkeuring van een met redenen omklede motie tot voorlopige regeling van de desbetreffende begroting.²³

15. Het Rekenhof

15.1. Het Rekenhof is een orgaan van de **wetgevende macht**, dat voor rekening van de Kamer van volksvertegenwoordigers controle uitoefent op de ontvangsten en de uitgaven van de federale Staat, de gemeenschappen en gewesten, de provincies en de openbare instellingen.

15.2. Het omvat twee kamers (een Nederlandstalige en een Franstalige) die ieder bestaan uit een (eerste) voorzitter, vier raadsheren en een (hoofd)griffier.

De leden van het Rekenhof worden door de Kamer van volksvertegenwoordigers voor (hernieuwbare periodes van) zes jaar benoemd (artikel 180 G.W. – wet van 29 oktober 1846, artikel 1).

Op 31 december 2000 telde het Rekenhof 562 personeelsleden in actieve dienst, waarvan 282 auditeurs (= ambtenaren van universitair niveau).

15.3. De taak van het Rekenhof is **driedig**:

- Het controleert de **wettigheid** en de **regelmaticheid** van de uitgaven. Deze controle gebeurt in de meeste gevallen achteraf. Voor bepaalde uitgaven beschikt het Rekenhof echter over een **voorafgaand visum**. Wanneer het in dergelijk geval zijn visum **weigert** kan het door de Ministerraad worden gedwongen toch een visum te verlenen, zij het **onder voorbehoud**. In dat geval deelt het Rekenhof onverwijld aan Kamer en Senaat de redenen van zijn weigering mee.
- Het gaat na of alle ontvangsten voor rekening van de Staat op een correcte wijze worden ingevorderd en in de Schatkist gestort (zie *infra*, punt 16. 3.-rekenplichtigen).
- Het controleert (**uitsluitend achteraf**) de goede besteding van de rijksgelden; het vergewist zich ervan of de beginselen van **zuinigheid** (*economy*), **doelmatigheid** (*efficiency*) en **doeltreffendheid** (*effectiveness*) in acht worden genomen (*beheercontrole: de «three auditing E's»*)

²³ Tijdens de plenaire vergadering van de Kamer van Volksvertegenwoordigers van 9 juni 1994 werd - wellicht per vergissing - een amendement van de heer Rik DAEMS op het door de commissie aangenomen voorstel van met redenen omklede motie tot voorlopige regeling van de begroting **1993** goedgekeurd. (Stuk nr. 1423/3 – 93/94). In dit amendement werd o.m. gesteld dat de begrotingsresultaten (van de regering) voor een deel werden gerealiseerd dank zij de toepassing van debudgetteringstechnieken en lastenverschuivingen. De op 8 juli 1991 door de Kamer van Volksvertegenwoordigers goedgekeurde met redenen omklede motie tot voorlopige regeling van de begroting **1990** (Stuk nr. 5/26 - 1618/2 – 90/91) daarentegen bevatte meerdere voorstellen tot uitbreiding van de bevoegdheden van het Rekenhof (controle op de ontvangsten, beheerscontrole) die achteraf wet zijn geworden.

- 15.4. Het Rekenhof spreekt zich **nooit** uit over de politieke opportuniteit van de ontvangsten of uitgaven.
- 15.5. Ten behoeve van de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers verstrekt het Rekenhof informatie over de uitvoering van de begroting via:
- zijn **Boek van opmerkingen** dat jaarlijks (meestal in aanwezigheid van de pers) aan de Kamervoorzitter wordt overhandigd en vervolgens in een subcommissie van de commissie voor de Financiën en de Begroting wordt besproken;
 - zijn bijzondere mededelingen (verslagen en analyses over welbepaalde ontvangsten en uitgaven van de Staat);
 - zijn commentaar en opmerkingen bij de ontwerpen van Rijksmiddelenbegroting en van Algemene Uitgavenbegroting (zie *supra*, punt 4.3.) en bij de begrotingsaanpassingen (zie *supra*, punt 10.3);
 - zijn (eventuele) opmerkingen bij de beslissingen van de ministerraad tot het machtigen van bijkomende of nieuwe uitgaven (zie *supra*, punt 12.2.);
 - **het individuele recht** van elk Kamerlid en elke senator (en ook van de leden van de Gewest- en Gemeenschapsparlementen) om de dossiers van het Rekenhof in te kijken en/of afschriften van stukken uit deze dossiers te verkrijgen. De wijze waarop dit **inzage- en informatierecht** kan worden uitgeoefend is omschreven in de artikelen 33 tot 36 van het reglement van inwendige orde van het Rekenhof, dat door de Kamer van volksvertegenwoordigers begin 1998 werd goedgekeurd (Stuk Kamer nr. 1350/1 – 97/98). Het Rekenhof rapporteert geregeld aan de Kamervoorzitter over de door de Kamerleden geraadpleegde dossiers en over de door hen gestelde vragen.
- 15.6. Het Rekenhof kan door de Kamer van volksvertegenwoordigers worden belast met onderzoeken van het beheer bij de diensten en instellingen die aan zijn controle zijn onderworpen.
Zo heeft de Kamer in een resolutie van 11 mei 2000 aan het Rekenhof de opdracht gegeven, met toepassing van de artikelen 5 en *5bis* van zijn organieke wet van 29 oktober 1846, de goede besteding van de rijks gelden door de NMBS te controleren (DOC 50 0489/001 tot 0489/005). Op 18 mei 2001 heeft het Rekenhof hierover zijn eindverslag gepubliceerd.
- 15.7. Het Rekenhof is gevestigd te 1000 Brussel, Regentschapstraat 2 (tel. 02/551.81.11 – fax 02/ 551.86.22)

16. Varia

- 16.1. De **inspectie van financiën** is een controledienst van de uitvoerende macht. Deze ambtenaren (van universitair niveau) rapporteren aan de minister van Begroting over de grote uitgavendossiers die hen door de «*spending*» minister bij wie zij geaccrediteerd zijn, voor (verplicht) **advies** worden voorgelegd. In tegenstelling tot het Rekenhof spreken zij zich wel uit over de opportuniteit van de voorgestelde uitgaven. Zij gaan ook na of de door de departementen gevraagde kredieten stroken met de werkelijk noodzakelijke uitgaven.
- 16.2. De **controleurs van de vastleggingen** zijn ambtenaren van het ministerie van Financiën die ter plaatse (d.w.z. in het «*spending*» departement) in opdracht van de minister van Begroting het ritme van de uitgaven in het oog houden teneinde kredietoverschrijdingen te voorkomen. Zij zien er ook op toe dat de uitgaven juist worden aangerekend op de basisallocaties (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, artikel 18).

De controleurs van de vastleggingen boeken alle door de Staat aangegane verbintenissen (vastleggingen) in hun registers.²⁴ Zij viseren ook de ten laste van de begroting van het departement uitgevoerde ordonnancerings (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, artikel 50). Een ordonnantie waarop het visum van de controleur van de vastleggingen ontbreekt wordt door het Rekenhof geweigerd.

- 16.3. **Rekenplichtigen** zijn ambtenaren die voor rekening van de Staat gelden ontvangen (**gewone** rekenplichtigen) of betalingen verrichten (**buitengewone** rekenplichtigen). Zij moeten geregeld verantwoording afleggen aan het Rekenhof, dat hen kan veroordelen om een (eventueel) tekort geheel of ten dele aan de Staatskas terug te betalen. Tegen dergelijke arresten van het Rekenhof kan de rekenplichtige (wegens vormgebrek of schending van de wet) cassatieberoep instellen. Wanneer het Hof van Cassatie het arrest van het Rekenhof vernietigt, wordt de zaak doorverwezen naar een «commissie *ad hoc*» van de Kamer van volksvertegenwoordigers, die een definitieve uitspraak doet. Dit gebeurde voor het laatst op 23 december 1993 (Stuk Kamer nr. 1271/1 – 93/94).
- 16.4. **Ordonnateurs** zijn ambtenaren van het «*spending*» departement²⁵ die door hun initiatief een uitgave uitlokken of aan de uitvoering ervan deelnemen. De primaire ordonnateur is de minister zelf. De secundaire ordonnateur is de ambtenaar die in naam van de minister de ordonnanties ondertekent. Het ambt van ordonnateur is onverenigbaar met dat van rekenplichtige (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, artikel 60). De secundaire ordonnateur is verantwoordelijk tegenover het Rekenhof. Wanneer een uitgave niet wordt geviseerd door het Rekenhof, kan het de (secundaire) ordonnateur een boete opleggen. Tegen dit arrest is geen beroep mogelijk.
- 16.5. **Begrotingsruiters** zijn bepalingen in het wetsontwerp van een begroting waarbij de wetgever voor de duur van het begrotingsjaar afwijkingen toestaat van de wetten op de Rijkscomptabiliteit. In zijn commentaar en opmerkingen bij de begrotingsontwerpen vestigt het Rekenhof steeds de aandacht op eventuele **nieuwe** begrotingsruiters.
- 16.6. **Anticipatieve uitgaven** zijn uitgaven ten laste van de begroting van het volgende begrotingsjaar. Vanaf 1 november (x-1) mogen de uitgaven die nodig zijn voor de ononderbroken werking van de openbare diensten worden aangegaan ten laste van de kredieten van het (volgende) begrotingsjaar (x). Die uitgaven mogen een derde van de goedgekeurde kredieten voor gelijkaardige uitgaven op het (lopende) jaar (x-1) niet overschrijden. De vastleggingsakten bepalen dat de leveringen niet mogen geschieden en de diensten niet gepresteerd mogen worden vóór de opening van het begrotingsjaar (x) (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, artikel 29).
- 16.7. **Debudgettering** gebeurt wanneer bepaalde uitgaven die in de begroting thuis horen er toch niet in worden opgenomen. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de uitgave door een andere overheid of openbare instelling wordt ten laste genomen en deze daartoe een lening aangaat waarvan de Staat de aflossings- en interestlasten op zich neemt (prefinanciering).

²⁴ Volgens de letter van de wet mag het departement aan de tegenpartij (bvb. de firma waarmee het departement een contract wil sluiten, de vereniging die een toelage krijgt ...) geen kennis geven van de goedkeuring van de contracten en overeenkomsten voor werken en leveringen, alsook van de besluiten tot toekenning van toelagen, vooraleer deze door de controleur van de vastleggingen zijn geviseerd (gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, artikel 49).

²⁵ dwz. het departement dat de uitgave verricht.

- 16.8. **Bijkredieten voor vorige jaren** zijn bijkredieten die vereist zijn voor de ordonnancering en de betaling van uitgaven ten laste van **niet-gesplitste kredieten** waarvan de vastlegging reeds meer dan één begrotingsjaar geleden is gebeurd. (niet-gesplitste kredieten kunnen immers slechts één keer worden overgedragen – zie *supra*, punt 8.2.1 en voetnoot 9).
- 16.9. **Het «encours van de vastleggingen»** heeft betrekking op **niet-gesplitste, gesplitste en variabele** kredieten. Het is gelijk aan het verschil tussen enerzijds de door de Staat aangegane verbintenissen (vastleggingen) en anderzijds de ten laste van hetzelfde krediet verrichte ordonnanceringen en geannuleerde vastleggingen.
- 16.10. **Provisionele kredieten** zijn bedragen die meestal worden ingeschreven in sectie 18 – ministerie van Financiën - van de Algemene Uitgavenbegroting en dienen tot dekking van vermoedelijke bijkomende uitgaven **op deze en andere secties**, waarvan het precieze bedrag afhangt van onzekere evoluties (bvb. de evolutie van het indexcijfer der consumptieprijzen of de koers van de Amerikaanse dollar). Op grond van een **begrotingsruiter** (zie *supra*, punt 16.5.) mogen deze bedragen dan **in de loop van het begrotingsjaar** (*in afwijking van het beginsel van de specialiteit van de begroting* – zie *supra*, punt 3.2.) bij koninklijk besluit over diverse programma's van een of meerdere secties van de begroting worden verdeeld.

17. MEER UITLEG

Met uw vragen om bijkomende uitleg kunt U steeds terecht op het secretariaat van de Commissie voor de Financiën en de Begroting, bij de auteurs van de handleiding:

- de heer W. Schelstraete : tel. : 02/5498126 – walter.schelstraete@dekamer.be – Fax. 02/549.84.98 of
- Mevrouw V. Geuffens : tel : 02/5498069 – viviane.geuffens@dekamer.be - Fax: 02/ 549.84.98

Beknopte bibliografie

BECKERS J. en MATTHIJS H. - Overzicht van het begrotingsrecht in België - Story-Scientia Brussel 1991 - 585 blz.

MATTHIJS H. en VANDENBOSSCHE E. – De nieuwe presentatie en de nieuwe goedkeuringsprocedure van de Belgische staatsbegroting, T.B.P. nr. 8, 1990, blz. 550-562.

MATTHIJS H. - Overheidsbegrotingen - Die Keure, Brugge 1996 – 278 blz..

SCHELSTRAETE W. – De informatietaak van het Rekenhof – nieuwe perspectieven?. T.B.P. nr. 7, 1988, blz. 519-528.

SENELLE R. en CLEMENT E. – Dotaties - Die Keure, Brugge 1990.

TROSCH A., La nouvelle procédure de jugement des comptables publics devant la Cour des comptes, J.T., 1988, pp. 614-617.

VAN de VOORDE A. en STIENLET G., De rijksbegroting in het federale België, CEPES, Brussel, 1995 (vijfde uitgave) – 314pp.

VAN de VOORDE A. et STIENLET G., Le budget de l'État dans la Belgique fédérale, CEPES, Bruxelles, 1995 (cinquième édition) – 308 pp.

VAN DER HULST M., Het federale parlement, UGA, Kortrijk, 1994 (pp. 141-157).

VAN PARYS T. en CLEMENT E., «De aan de rechtsmacht van het Rekenhof onderworpen rekenplichtige», R.W., 1993-1994, pp. 1319-1324.

VAN PARYS T. en CLEMENT E., «Een commissie ad hoc van de Kamer van volksvertegenwoordigers zetelt als rechtscollège», T.B.P., 1993, pp. 427-432; R.W., 1993-1994, pp. 3-8.

TREFWOORDENREGISTER
(de nummers verwijzen naar de rubrieken, niet naar de pagina's)

A

Aanpassingsblad: 6.2, 7.2, 10.3
Aanvullende kredieten: 13.1(voetnoot 18)
Activiteitenprogramma's: 7.9
Administratieve blokkering (van kredieten): 12.2, 12.4, 11.7 (voetnoot 14)
Algemeenheid van de begroting: 3.3A
Algemene rekening van de Staat: 14.3
Algemene Toelichting: 4.1, 4.2, 5.1 tot 5.3
Algemene Uitgavenbegroting: 4.1, 4.2, 4.4, 5.1, 7.1 tot 7.12, 7bis.1 tot 7bis.3, 8.1 tot 8.4, 9.1, 9.2, 9.4, 10.2, 10.3, 11.2, 11.3, 11.5, 11.9, 12.1, 15.5, 16.10
Amendementen (op de begrotingen): 6.5, 6.6, 7.5
Annulatie van begrotingskredieten: 8.2 (voetnoot 9)
Anticipatieve uitgaven: 16.6

B

Basisallocaties: 7.8 tot 7.10, 7.12, 9.2, 10.2, 12.3, 16.2
Begrotingsbeginselen: 3.1 tot 3.4
Begrotingscontrole: 10.1 tot 10.3
Begrotingsdocumenten (parlementaire): 4.1 tot 4.5
Begrotingsfondsen: 8.2, 11.1 tot 11.9
Begrotingsjaar: 3.1, 14.2
Begrotingsruiters: 3.5, 16.5, 16.10
Begrotingswetgeving: 2.1 tot 2.5, 3.5
Belastingen: 3.1, 6.7, 6bis.1
Beleidsnota's: 4.4, 7.3
Bestaansmiddelenprogramma's: 7.9
Bestuur der Domeinen (verrichtingen): 6.3
Betaling: 8.1, 13.4
Bijbladen : zie aanpassingsbladen
Bijkredieten: - door een aanpassingsblad: 7.2
 - door beslissing van de Ministerraad: 7bis.3, 12.1 tot 12.5, 14bis.2, 15.5
 - voor vorige jaren: 16.8, 8.2.1 (voetnoot 9)
Boek van opmerkingen van het Rekenhof: 15.5

C

Civiele Lijst: 9.1 tot 9.3
Commissie voor de Comptabiliteit: 9.4, 9.5
Commissie voor de Financiën en de Begroting: 4.5, 6.5, 7.4, 7.5, 10.2, 10.3, 15.5
College van federale ombudsmannen (dotatie): 9.1, 9.5
Controleurs van de vastleggingen: 16.2

D

Debudgettering: 16.7
Dotaties : 7.3, 9.1 tot 9.5
Duitstalige Gemeenschap (dotatie): 9.1

E

Eenjarigheid van de begroting: 3.1
Eindregeling van de begroting: 14.1 tot 14.4

ESR95: 7.10

Europees Parlement (dotatie aan de Belgische leden van): 9.1

F

Financiewet: 6bis.1, 6bis.2, 7bis.1

Fiscale ontvangsten: 6.1, 6.3

Fiscale uitgaven (inventaris van): 6.4

G

Gesplitste kredieten: 7bis.2, 8.2, 8.3, 11.1, 11.4, 11.5, 16.9

Grondwettelijke beginselen: 3.1 tot 3.3, 6.7, 9.4

H

Herverdeling van de basisallocaties: 7.12

I

Inspectie van Financiën: 10.1, 16.1

Inzage- en informatierecht (Kamerleden): 15.5

K

Kamer van volksvertegenwoordigers (dotatie) : 9.1, 9.2, 9.4

Kapitaalverrichtingen: 7.10

Kaseenheid: 3.3C

Koninklijke familie (dotatie aan de leden van): 9.1

Kredieten (periodieke stand van): 10.2

Kredietoverschrijdingsrecht van de ministerraad: zie bijkredieten door beslissing van de Ministerraad

L

Leningsmachtiging: 6.7, 6bis.1

Lopende verrichtingen: 7.10

M

Machtiging om belastingen te heffen: 3.1, 6.7, 6bis.1

Meerjarenraming: 5.3, 7.3

Ministerraad: kredietoverschrijdingsrecht: zie bijkredieten door beslissing van de Ministerraad

Minister van Begroting: 4.1 (+voetnoot 2), 7.6, 7.12, 9.4, 10.1, 10.2, 13.2, 16.1, 16.2

Minister van Financiën: 10.2, 11.9, 13.1, 13.2

N

Niet-affectatie van de ontvangsten: 3.3B, 11.3, 11.7

Niet-fiscale ontvangsten: 6.1, 6.3

Niet-gesplitste kredieten: 7bis.2, 8.2, 8.3, 8.4, 9.2, 11.1, 11.4, 11.5, 16.8

Niet-limitatieve kredieten: zie variabele kredieten

Nieuwe uitgaven: 7bis.3, 12.1

O

Ontvangstenbegroting: zie Rijksmiddelenbegroting

Openbaarheid van de begroting: 3.4

Opportuniteit van ontvangsten en uitgaven: 15.4, 16.1
Ordonnancering: 8.1, 8.2, 16.2
Ordonnanceringskredieten: 8.2 tot 8.4, 11.1
Ordonnateur: 8.1, 16.4
Organieke fondsen: zie begrotingsfondsen
Overdracht van begrotingskredieten: 8.2, 11.6, 11.7
Overschrijving van begrotingskrediet: 3.2, 16.2
Overschrijving van begrotingskrediet: 3.2

P

Plenaire vergadering (Kamer van volksvertegenwoordigers): 6.5, 6.7
Politieke partijen (dotaties ter financiering van): 9.1
Prefinanciering: 16.7
Programma's : 3.2, 7.1 tot 7.4, 7.8, 7.9, 7.12, 7*bis*.2, 10.2, 12.3, 16.10
Provisionele kredieten: 16.10

R

Rapporteurs van de adviescommissies: 7.4, 7.6
Rekenhof: 3.2, 4.3, 4.5, 7.3, 7.12, 8.1, 9.1, 9.2, 9.5, 10.2, 10.3, 11.9, 12.2, 13.2 tot 13.4, 14*bis*.1 tot 14*bis*.3, 15.1 tot 15.7, 16.1 tot 16.5
Rekeningwet : zie eindregeling van de begroting
Rekenplichtigen: 8.1, 11.9, 16.3
Rijksmiddelenbegroting: 4.1, 4.2, 5.1, 6.1 tot 6.8, 6*bis*.1, 7*bis*.1, 10.3, 11.3, 11.5, 15.5

S

Schatkistvoorschotten: 13.1 tot 13.4
Senaat (dotatie): 7.7, 9.1, 9.4
Specialiteit van de begroting: 3.2, 7.2, 16.10

T

Terugbetalingfondsen: 7.3, 11.8, 11.9
Toegewezen ontvangsten: 11.3
Toelagen (facultatieve): 7.11
Toewijzingsfondsen: 7.3, 11.9

U

Uitgavenbegroting: zie Algemene Uitgavenbegroting
Universaliteit: zie algemeenheid van de begroting

V

Variabele kredieten: 7*bis*.2, 8.2, 8.3, 11.1 tot 11.3, 11.5, 11.7, 16.9
Vaste Kamercommissies (advies over de uitgavenbegroting): 7.4, 7.6, 10.3
Vastlegging – algemeen: 8.1, 8.2, 16.2
– encours: 16.9
Vastleggingskredieten: 8.2 tot 8.4, 11.1
Vastleggingsmachtigingen: 11.6
Verantwoording van de Algemene Uitgavenbegroting: 4.2, 4.4, 7.3
Vereffening: 8.1
Voorafbeelding van de uitvoering van de begroting: 14*bis*.1 tot 14*bis*.3
Voorlopige kredieten: 6*bis*.1, 7*bis*.1 tot 7*bis*.3, 12.1

W

Wettelijk karakter van de begroting: 3.4